

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра міжнародного менеджменту

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА	Міжнародні економічні відносини
Галузь знань	29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність	292 «Міжнародні економічні відносини»

Форма навчання: денна
очна (денна), заочна, дистанційна

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему **«ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ У
ДВОСТОРОННЬОМУ СПІВРОБІТНИЦТВІ (НА ПРИКЛАДІ ПОЛЬЩІ)»**

(назва теми)

здобувача **Іванюк Аліни Ігорівни**
(ПІБ, підпис)

Науковий керівник: **к.е.н. доцент, Жеваго Аліна Володимирівна**
(науковий ступінь, учене звання, ПІБ)

(підпис)

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з атестації
здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри: к.е.н., доцент Бурмака М.О.

(підпис)

Київ 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра міжнародного менеджменту

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

Міжнародні економічні відносини

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

29 «Міжнародні відносини»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

292 «Міжнародні економічні відносини»

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи (гарант)
освітньо-професійної програми

С.І.Ткаленко

(підпис)

(ініціали, прізвище)

2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

М.О.Бурмака

(підпис)

(ініціали, прізвище)

2023 р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти Іванюк Аліни Ігорівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

денної форми навчання

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

на тему «ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ У
ДВОСТОРОННЬОМУ СПІВРОБІТНИЦТВІ (НА ПРИКЛАДІ ПОЛЬЩІ)»

Тему затверджено наказом ректора Університету від " _____ " _____ 2023 р .№ _____

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на матеріалах

План кваліфікаційної бакалаврської роботи	
Розділ 1	СУТЬ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ (назва розділу)
Розділ 2	ОЦІНКА РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОГО ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА (назва розділу)
Розділ 3	ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН УКРАЇНИ З ПОЛЬЩЕЮ (назва розділу)

Об'єкт дослідження:	Зовнішньоекономічна діяльність України в контексті двостороннього співробітництва з Польщею
Предмет дослідження:	Процеси та механізми здійснення зовнішньоекономічної діяльності України в контексті її взаємовідносин з Польщею
Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи:	Аналіз зовнішньоекономічної діяльності України з Польщею та визначення її особливостей та перспектив

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1	<ol style="list-style-type: none"> 1. Провести аналіз економічного стану України та Польщі, включаючи основні показники економічного зростання, обсяг зовнішньої торгівлі, інвестиційний клімат та інші релевантні дані. 2. Вивчити правову базу та договори, що регулюють зовнішньоекономічне співробітництво між Україною та Польщею. 3. Проаналізувати існуючі механізми співробітництва між Україною та Польщею на макро- та мікрорівні, такі як міждержавні угоди, двосторонні торговельні відносини, інвестиційні проекти та інші форми співпраці. 4. Визначити основні принципи та пріоритети зовнішньоекономічного співробітництва між Україною та Польщею в сучасних умовах. 5. Дослідити основні сектори економіки, де можливе поглиблення співробітництва між Україною та Польщею, такі як торгівля товарами, послугами, туризм, інвестиції, інноваційні проекти тощо.
У розділі 2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зібрати та аналізувати статистичні дані щодо обсягу торгівлі товарами та послугами між Україною та Польщею протягом останніх п'яти років. 2. Вивчити структуру торговельного обміну та виявити основні товарні групи, які обмінюються між країнами. 3. Проаналізувати динаміку інвестиційного співробітництва між Україною та Польщею, включаючи прямі іноземні інвестиції, спільні підприємства та інші форми співробітництва. 4. Вивчити основні проекти та ініціативи, спрямовані на поглиблення співробітництва між Україною та Польщею, включаючи міжрегіональну співпрацю, розвиток прикордонних територій та інші спільні проекти. 5. Оцінити вплив українсько-польського зовнішньоекономічного співробітництва на соціально-економічний розвиток обох країн, включаючи створення робочих місць, підвищення життєвого рівня населення та розвиток інфраструктури.
У розділі 3	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначити основні проблеми, з якими зіткнулися Україна та Польща у зовнішньоекономічному співробітництві. 2. Проаналізувати фактори, що впливають на співробітництво між Україною та Польщею, такі як політична ситуація, торговельні бар'єри, податкова політика, правова система та інші фактори. 3. Виявити можливості та перспективи подальшого розвитку зовнішньоекономічного співробітництва між Україною та

Польщею, включаючи розширення товарного асортименту, залучення нових інвестицій, підвищення обсягу торгівлі та інші аспекти співпраці.

4. Вивчити досвід інших країн, які успішно розвивають зовнішньоекономічне співробітництво з Польщею, та запропонувати рекомендації для України щодо вдосконалення співробітництва.
5. Проаналізувати потенційні загрози та ризики для зовнішньоекономічного співробітництва між Україною та Польщею та запропонувати заходи для їх зменшення або уникнення.

**Завдання підготував
науковий керівник**

_____

(підпис)

_____

А.В. Жеваго

(ініціали, прізвище)

«_____» _____ 2023 р.

А.І. Іванюк

**Завдання одержав
здобувач**

_____

(підпис)

(ініціали, прізвище)

«_____» _____ 2023 р.

Реферат

Кваліфікаційна магістерська робота містить 59 сторінок, 15 таблиць, 0 рисунків, список використаних джерел з 30 найменувань, додатки.

«ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ У ДВОСТОРОННЬОМУ СПІВРОБІТНИЦТВІ (НА ПРИКЛАДІ ПОЛЬЩІ)»

Об'єктом дослідження є зовнішньоекономічна діяльність України в контексті двостороннього співробітництва з Польщею.

Предметом дослідження є процеси та механізми здійснення зовнішньоекономічної діяльності України в контексті її взаємовідносин з Польщею.

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи – аналіз зовнішньоекономічної діяльності України з Польщею та визначення її особливостей та перспектив.

Відповідно до поставленої мети були визначені такі *завдання*:

1. Дослідити історію та сучасний стан зовнішньоекономічних відносин між Україною та Польщею.
2. Проаналізувати структуру та динаміку торгівлі товарами та послугами між країнами.
3. Дослідити особливості інвестиційного співробітництва між Україною та Польщею.
4. Вивчити правову базу двостороннього співробітництва між країнами та її вплив на зовнішньоекономічну діяльність.
5. Оцінити перспективи розвитку зовнішньоекономічних відносин України та Польщі.
6. Розробити рекомендації щодо поліпшення зовнішньоекономічної діяльності України з Польщею.

Практичне значення отриманих результатів: Результати дослідження можуть бути корисними для підприємств, які займаються зовнішньоекономічною діяльністю з Польщею, для органів влади при прийнятті рішень щодо зовнішньоекономічних питань, а також для студентів та науковців, які цікавляться проблемами зовнішньоекономічної діяльності.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи - 2023

Рік захисту роботи - 2023

Ключові слова: зовнішньоекономічна діяльність, Україна, двостороннє співробітництво, Польща, економічні відносини, зовнішня торгівля, інвестиції, тарифи, експорт, імпорт, торговельний баланс, взаємовідносини, тарифна політика, торговельні перешкоди, митні правила, торговельні угоди, ринковий доступ, зовнішньоекономічні ризики, економічна інтеграція, геополітичні впливи.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 СУТЬ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	9
1.1. Передумови розвитку двостороннього співробітництва України та Польщі.....	9
1.2. Роль євроінтеграції України в контексті двосторонньої співпраці з Польщею.....	13
1.3. Вплив геоекономічних та геополітичних тенденцій на особливості співпраці України та Польщі.....	15
РОЗДІЛ 2 ОЦІНКА РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОГО ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА.....	18
2.1. Польська модель трансформації економіки як досвід для України.....	18
2.2. Торговельно-економічні відносини між Україною та Польщею.....	26
2.3. Інвестиційна діяльність у контексті двостороннього співробітництва між Україною та Польщею.....	38
РОЗДІЛ 3 ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН УКРАЇНИ З ПОЛЬЩЕЮ.....	45
3.1. Двостороннє співробітництво України та Польщі в контексті єврорегіонів, зон вільного розвитку.....	45
3.2. Перспективи розвитку зовнішньоекономічних відносин України з Польщею.....	50
ВИСНОВКИ.....	54
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	56

ВСТУП

Актуальність теми. Зовнішньоекономічна діяльність відіграє значну роль у розвитку економіки будь-якої країни. Міжнародна торгівля, інвестиції та інші форми економічного співробітництва між країнами мають важливе значення для забезпечення сталого економічного зростання та процвітання.

З залученням нових технологій та збільшенням рівня глобалізації світової економіки, зовнішньоекономічна діяльність країн стає все більш важливою і забезпечує їм можливість забезпечення власної економічної стабільності та розвитку. Україна як країна з розвинутою економікою та промисловістю здійснює значну зовнішньоекономічну діяльність з багатьма країнами, включаючи свого найбільшого торговельного партнера в регіоні - Польщу.

Тема зовнішньоекономічної діяльності України у двосторонньому співробітництві з Польщею є надзвичайно актуальною з кількох причин. По-перше, Україна - це країна, яка в останні роки переживає значні політичні та економічні зміни. В країні відбувається процес економічної трансформації, спрямований на підвищення її економічної конкурентоспроможності та інтеграцію у світову економіку. Тому аналіз зовнішньоекономічної діяльності України у двосторонньому співробітництві з Польщею є важливим для розуміння економічної ситуації та перспектив країни.

По-друге, Польща є одним з найважливіших торговельних партнерів України. Обидві країни мають давню історію економічного співробітництва, яке ще більше зміцнилося зі вступом до Європейського Союзу. Тому аналіз зовнішньоекономічної діяльності України у двосторонньому співробітництві з Польщею допоможе виявити основні тенденції та закономірності у торгівлі, інвестиціях та інших формах економічного співробітництва між двома країнами.

По-третє, дослідження зовнішньоекономічної діяльності України у двосторонньому співробітництві з Польщею є важливим для визначення основних викликів та можливостей подальшого розвитку економічних відносин

між двома країнами. Досвід Польщі у сфері економічної трансформації та вступу до ЄС може стати цінним уроком для економічного розвитку України. Вивчення двосторонніх економічних відносин між Україною та Польщею також може дати уявлення про потенціал для подальшої співпраці та інтеграції між двома країнами.

Також необхідно взяти до уваги наукові праці, присвячені питанням зовнішньої торгівлі та економічної співпраці країн, які були опубліковані в періодичних виданнях, таких як "Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право".

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останні дослідження та публікації, пов'язані із зовнішньоекономічною діяльністю України у двосторонньому співробітництві з Польщею, зосереджені на кількох ключових напрямках.

По-перше, було проведено значну кількість досліджень торговельних відносин між Україною та Польщею. Це включає аналіз обсягу та структури двосторонньої торгівлі, а також вивчення факторів, що впливають на торговельні потоки між двома країнами. У деяких нещодавніх дослідженнях також розглядався потенціал для розширення торговельно-економічного співробітництва між Україною та Польщею, включаючи можливості, які відкриває Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.

По-друге, особлива увага приділяється інвестиційному співробітництву між двома країнами. Це включає аналіз рівня та структури потоків прямих іноземних інвестицій (ПІІ) між Україною та Польщею, а також вивчення факторів, що впливають на інвестиційні рішення. Нещодавні дослідження також розглядали потенціал для подальшого інвестиційного співробітництва, включаючи роль транскордонних злиттів і поглинань та розвиток спільних підприємств.

По-третє, зростає інтерес до енергетичного сектору, особливо в контексті залежності України від російського газу та потенціалу диверсифікації джерел постачання енергоносіїв. Нещодавні дослідження вивчали роль Польщі як

потенційного постачальника природного газу в Україну, а також потенціал спільних енергетичних проектів між двома країнами.

За останні роки було проведено дослідження з питань економічного співробітництва між Україною та Польщею. Одним з таких досліджень є "Польща і Україна: нові можливості співпраці" Центру Східної Європи інституту Лазара Міранди (2019), в якому було проаналізовано перспективи економічної співпраці між Україною та Польщею, визначено найбільш перспективні сфери співпраці, а також виявлено проблеми, що ускладнюють розвиток економічного співробітництва між країнами.

Також варто звернути увагу на дослідження, проведене Українсько-Польською господарською палатою "Україна-Польща: зовнішньоекономічна співпраця" (2020), в якому були розглянуті питання торговельного та інвестиційного співробітництва між країнами, а також надані рекомендації щодо подальшого розвитку співпраці.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є аналіз зовнішньоекономічної діяльності України з Польщею та визначення її особливостей та перспектив.

Для досягнення мети дослідження визначені наступні завдання:

7. Дослідити історію та сучасний стан зовнішньоекономічних відносин між Україною та Польщею.
8. Проаналізувати структуру та динаміку торгівлі товарами та послугами між країнами.
9. Дослідити особливості інвестиційного співробітництва між Україною та Польщею.
10. Вивчити правову базу двостороннього співробітництва між країнами та її вплив на зовнішньоекономічну діяльність.
11. Оцінити перспективи розвитку зовнішньоекономічних відносин України та Польщі.
12. Розробити рекомендації щодо поліпшення зовнішньоекономічної діяльності України з Польщею.

Результати дослідження можуть бути корисними для підприємств, які займаються зовнішньоекономічною діяльністю з Польщею, для органів влади при прийнятті рішень щодо зовнішньоекономічних питань, а також для студентів та науковців, які цікавляться проблемами зовнішньоекономічної діяльності.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є зовнішньоекономічна діяльність України в контексті двостороннього співробітництва з Польщею. Об'єктом дослідження є процеси, які відбуваються в рамках зовнішньоекономічної діяльності України з Польщею, включаючи торгівлю товарами та послугами, інвестиційну співпрацю, правову базу двостороннього співробітництва та перспективи розвитку зовнішньоекономічних відносин між країнами. В рамках дослідження можуть бути розглянуті як національні, так і міжнародні аспекти зовнішньоекономічної діяльності України та Польщі.

Предмет дослідження. Предметом дослідження є процеси та механізми здійснення зовнішньоекономічної діяльності України в контексті її взаємовідносин з Польщею. Предметом дослідження є розкриття основних тенденцій та проблем взаємодії двох країн у сфері зовнішньоекономічної діяльності, включаючи торгівельні операції, інвестиційні проекти, реалізацію спільних проектів та програм, взаємну підтримку в міжнародних організаціях, стан та перспективи розвитку правового регулювання співпраці між Україною та Польщею у зовнішньоекономічній сфері, а також оцінка можливостей подальшого розвитку та підвищення ефективності співпраці між країнами. Основною метою дослідження є визначення шляхів та пропозицій для підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності України в контексті двосторонньої співпраці з Польщею.

Методи дослідження. Методи дослідження включають такі: аналіз статистичних даних, експертні оцінки, документальний аналіз.

Інформаційна база дослідження відображає узагальнений перелік джерел інформації: нормативно-правові акти України та Польщі з питань зовнішньоекономічної діяльності, такі як закони, укази, постанови, розпорядження, директиви, накази та інші документи; статистична інформація

про зовнішньоекономічну діяльність України та Польщі, така як звіти, довідники, статистичні збірники, аналітичні дослідження та інші матеріали; науково-теоретичні праці вітчизняних та зарубіжних авторів з питань зовнішньоекономічної діяльності, такі як монографії, дисертації, статті в наукових журналах, збірники наукових праць та інші видання; офіційні веб-ресурси державних органів України та Польщі, що займаються зовнішньоекономічною діяльністю, такі як Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції, Державна митна служба, Національний банк України, Міністерство економіки Польщі та інші; документи міжнародних організацій, з якими співпрацюють Україна та Польща у зовнішньоекономічній сфері, такі як Європейський союз, Світова організація торгівлі, Організація Об'єднаних Націй та інші; матеріали мас-медіа, що відображають відносини між Україною та Польщею в зовнішньоекономічній сфері, такі як

Нарешті, аналіз зовнішньоекономічної діяльності України у двосторонньому співробітництві з Польщею є важливим для політиків, науковців та бізнес-практиків. Результати цієї дипломної роботи можуть бути використані для прийняття політичних рішень, наукових досліджень та бізнес-стратегій, пов'язаних з економічними відносинами між Україною та Польщею.

РОЗДІЛ 1

СУТЬ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

1.1 Передумови розвитку двостороннього співробітництва України та Польщі

Зовнішньоекономічне співробітництво України та Польщі перш за все варто розглядати починаючи з передумов міжнародних відносин цих країн. Завдяки значних світовим змінам, а саме розпаду СРСР, розвалу комунізму в Польщі та становленню незалежної України, стало можливим формування міжнародних відносин між українською та польською державами. Серед важливих передумов також важливо виділити і близьке географічне розташування, спільні політичні та економічні цінності та цілі. Не дивлячись на це україно-польські відносини не завжди були такими простими.

Українське питання гостро стояло ще і в радянській Україні, і в Польській Республіці і, звичайно, в Радянському союзі. У 70-80-х роках XIX століття у роботах польських істориків та дослідників піднімалися питання боротьби проти українського підпілля на території Польщі.

Проте, 24 серпня 1991 року було прийнято і проголошено незалежність Української держави, і саме Польща була першою у світі, хто визнав цей факт. В цьому ж році було укладено угоду про торговельно-економічне співробітництво. А вже у 1992 році між двома державами були встановлені дипломатичні відносини. Також було підписано міждержавний українсько-польський «Договір про добросусідство, дружні відносини і співробітництво». Цей період умовно можна позначити встановленням контактів між країнами, демонстрація України для широкого кола польської політичної еліти та суспільства загалом та підписанням ряду угод та договорів.

Починаючи з 1993 року почався процес виведення двосторонніх відносин України та Польщі на рівень стратегічного партнерства. Уряд Польщі оголосив, що розвиток відносин з Україною є стратегічно важливим і є одним із пріоритетних напрямків польської політики. Президент Польщі Л. Валенса відвідав Україну візитом. Як результат було створено Комітет Президентів України та Республіки Польща. Також згодом було підписано між Міністерствами оборони двох країн угоду про військове співробітництво.

У 1994 році вперше міністри закордонних справ України та Польщі оголосили на міждержавному рівні про стратегічне значення українсько-польських відносин, підписавши Декларацію про принципи формування українсько-польського партнерства. Країни зобов'язалися розвивати двостороннє співробітництво і в майбутньому.

Польща бере активну участь в інтеграції України в НАТО і ЄС задля зміцнення українських двосторонніх інструментів і полегшення шляху до співпраці з європейськими інституціями. Це дало змогу налагодити діалог зі США та провідними країнами Європи. Оскільки Польща є членом Європейського Союзу більша частина економічних та торговельних питань регулюються угодами, укладеними між Європейським Союзом та Україною. У 1998 році набула чинності Угода про партнерство та співробітництво між Україною та ЄС.

5 березня 1998 року у Сеймі Республіки Польща відбувся виступ польського історика та політика Б. Геремека, який був міністром закордонних справ Польщі в уряді Єжи Бузека. Він відкинув усі побоювання українців, що Польща може відвернутись від них, та зазначив: «Незалежна Україна має ключове стратегічне значення і для Польщі та її безпеки, і для стабільності у всьому регіоні. Збереження привілейованих відносин з Україною сприяє зміцненню європейської безпеки».

Починаючи з 1999 року можна зазначити, що розвиток стратегічного партнерства між Україною та Республікою Польща відповідає національним інтересам обох країн. Держави активно взаємодіють з питань енергетичної

безпеки, кібербезпеки, а також співпрацюють в військово-технічній та оборонній галузях.

У 2005 році була підписана Угода між Урядом Польщі та Кабінетом Міністрів України про економічне співробітництво, що дало активний поштовх для нарощення обсягів двосторонньої торгівлі.

Також важливо зазначити і про активну співпрацю України та Польщі у сфері освіти, науки, культури та молодіжних обмінів. Основними актами, які на це впливають, є Договір про добросусідство, дружні стосунки та співпрацю (1992), Угода щодо співпраці у галузі культури, науки та освіти (1997). Прикладом успішної співпраці країн є Литовсько-польсько-українська бригада імені Великого гетьмана Костянтина Острозького, яка була створена задля підвищення рівня взаємної довіри та співпраці між країнами, а також покращення безпекової ситуації в регіоні.

Починаючи з 2010 року було визначено ключові напрямки розвитку відносин між Україною та Польщею, а саме: реформування, розширення економічних контактів, інвестиційне співробітництво, інтеграція України в ЄС. У цьому році Польща мала основну масу інвестицій саме в країні, що складало близько 730 мільйонів доларів. При цьому українські інвестиції в Польщу теж були значними.

В Польщі політичні настрої щодо українців підвищились, починаючи з Революції Гідності. 36% населення Республіки Польща на той момент позитивно ставились до українців.

Починаючи з 2014 року Республіка Польща проводить активну підтримку України та відстоює необхідність тиску на Російську Федерацію, після зазіхання останньої на територіальну цілісність України. При цьому не зупиняється активна співпраця з торговельно-економічних питань. З 2014 року по 2018 Польща надала Україні підтримку в сумі близько 173 мільйонів доларів. У 2019 році порівняно з 2018 роком досить зріс товарообіг між Україною та Республікою Польща і становив 8 мільярдів доларів.

Починаючи з 24 лютого 2022 року Польща ще більше зосередилась на всебічній підтримці України через повномасштабне вторгнення Російської Федерації. Республіка Польща проводить активну політику на міжнародній арені задля посилення тиску на РФ, наголошуючи на важливості посилення санкцій.

Отже, двосторонні відносини між Україною та Республікою Польща є прикладом співробітництва між державами у безпековій та торговельно-економічній сферах. Ці відносини є стабільними і прогресивними, саме тому Республіка Польща залишається стратегічним партнером української держави. Україно-польське співробітництво сміливо можна вважати показним прикладом партнерства між державами.

1.2. Роль євроінтеграції України в контексті двосторонньої співпраці з Польщею

Перш за все, варто почати з того, що європейський вектор розвитку для України був свідомим кроком, який дав поштовх для самоідентифікації та презентації привабливої політичної програми. Європейський вибір завжди був і є важливим інструментом ведення публічної політики.

Важливу роль у русі України до європейського середовища відіграла Республіка Польща. У 1996 році Польща підтримала курс України на здобуття членства в Центральноєвропейській ініціативі. Саме з того часу відносини Польщі та України набули особливих рис стратегічного партнерства.

У 1999 році Польща увійшла до НАТО. У березні цього ж року пройшло перше засідання україно-польської конференції з питань європейської інтеграції, у якому брали участь міністерства і відомства обох держав. Завдяки цьому відбулася передача досвіду Польщі про процес входження в ЄС для українських партнерів.

Після вступу Польщі в ЄС та отримала змогу активно відстоювати європейський вибір України. Завдяки цьому у 2001 році Європейський парламент ухвалив резолюцію про Спільну Стратегію ЄС до України, яка підтверджувала, що Україна має важливу роль у збереженні миру та процвітанні в Європі. Все тому, що Україна є активним членом Ради Європи, Організації безпеки та співробітництва в Європі та Центрально-Європейської Ініціативи.

У 2003 році Республіка Польща запропонувала розробку “Східного виміру” політики ЄС, яка включала б і взаємовідносини з Україною. Вважалось необхідним визначення українських перспектив в ЄС. Польща намагалась вистроїти особливі відносини з Україною, проте ЄС блокував будь-які польські дії.

Після Помаранчевої революції діалог між НАТО і Україною дещо покращився. При тому відбувалось покращення україно-польських відносин у сфері безпеки.

У грудні 2004 року Польща ввійшла до Шенгенської зони, що дало їй змогу активніше лобювати вступ України в ЄС. Уже в січні 2005 року ЄС визнав перспективу членства України, що дало поштовх для українських дипломатів рухатись у європейському напрямку.

У 2007 році на Установчому саміті ЄС Польща активно виступала за прискорення процесу вступу України до інтеграції з ЄС. Польща підтримувала інтереси України перед європейською спільнотою.

Починаючи з 2010 року Польща активно допомагала Україні в питаннях інтеграції до ЄС і скасування візового режиму українцям. Республіка Польща висловлювала свою чітку позицію на рахунок того, що Україна є беззаперечною частиною європейської спільноти.

У 2011 році 25 травня у світ вийшла Спільна комунікація Європейської Комісії та Високого представника ЄС з закордонних справ та безпекової політики “Нова відповідь сусідству, що змінюється”, в якій робився акцент на праві вибору власного формату та темпу розвитку з ЄС для країн-партнерів.

30 березня 2012 року була парафрована Угода про асоціацію України та ЄС. А 28 листопада 2014 року ця угода була ратифікована Сенатом Речі Посполитої.

Зміни у зовнішній політиці Польщі 2015 року збігалися з національними інтересами України. Особливого значення набуло розширення Нормандського формату у процесі вирішення російської агресії на території України.

Загалом, завдяки вступу в НАТО та набуття членства в ЄС, Польща стала одним із найважливіших партнерів України на світовій арені. Вона була активним помічником України в питаннях євроінтеграції.

Отже, варто зазначити, що просування Північноатлантичного альянсу та ЄС на схід суттєво вплинуло на розвиток україно-польських відносин.

1.3. Вплив гео економічних та геополітичних тенденцій на особливості співпраці України та Польщі

Глобальна міжнародна система зазнає значних змін у вигляді гібридності, зміни співвідношення сил. Польща та Україна рухаються у напрямку формування вигідного та безпечного геостратегічного простору, оскільки вони є найбільшими державами Центральної Європи, для якої вони мають стратегічне значення.

Геополітичне положення цих двох країн вказує на потенціал формування зони безпеки, співпраці та розвитку. Посилення взаємодії України та Польщі в глобальному просторі дасть змогу протистояти сучасним викликам.

На національні інтереси Польщі та України вагомо впливає геополітичний та економічний простір. Перш за все, це відчутно позначилось у 80-90-х роках ХХ століття, коли закінчилась холодна війна між США та СРСР та розпад останнього.

У 2014 році відчутним став процес зближення Росії та Китаю, що означало зміну глобального балансу сил. Це стало важливим викликом для україно-польських відносин, оскільки вони значно відрізнялись від авторитарних держав, таких як Росія, Білорусь та Китай, оскільки були націлені на демократію. Саме ціль зміцнення демократії на геополітичному просторі є дуже важливою для партнерства України та Польщі.

Глобальна міжнародна економічна система у ХХІ столітті зіткнулась з наслідками пандемії COVID-19, що мало значний вплив і на партнерство між Польщею та Україною. Вона підкреслила необхідність скоординованих дій між країнами.

Торговельні відносини між Україною та Польщею були порушені пандемією: закриття кордонів та перебої в ланцюгах поставок спричинили затримки та дефіцит товарів. Однак обидві країни працюють над пом'якшенням впливу пандемії на торгівлю, зокрема, створивши спільну робочу групу для

вирішення проблем, пов'язаних з перебоями в ланцюгах поставок, та сприяння транскордонній торгівлі.

У сфері охорони здоров'я Україна та Польща співпрацюють у сфері обміну медичним персоналом та обладнанням. У березні 2020 року Україна направила до Польщі групу лікарів для надання допомоги у боротьбі з пандемією. Польща також передала Україні медичне обладнання, зокрема апарати штучної вентиляції легень, щоб допомогти їй боротися з пандемією.

Обмеження на поїздки, запроваджені у відповідь на пандемію, також вплинули на відносини між Україною та Польщею, зокрема у сфері трудової міграції. Польща є популярною країною призначення для українських заробітчан: за оцінками, 1,5 мільйона українців працюють у Польщі. Однак закриття кордонів та обмеження на пересування ускладнили для українських працівників можливість подорожувати до Польщі, що спричинило дефіцит робочої сили в деяких секторах.

Щоб вирішити ці проблеми, обидві країни створили систему "зелених коридорів" для необхідних працівників, у тому числі у сфері охорони здоров'я та сільського господарства, щоб полегшити їхній перетин кордону. Крім того, польський уряд продовжив термін дії дозволів на роботу для українських працівників у Польщі, щоб вони могли продовжувати працювати, незважаючи на пов'язані з пандемією обмеження на поїздки.

Війна на сході України, розпочата росією в 2014 році, з геополітичної точки зору мала глибокий вплив на відносини між Україною та Польщею. Польща була активним прихильником територіальної цілісності України і надала значну дипломатичну, військову та гуманітарну підтримку Україні. Ця підтримка сприяла зміцненню відносин між двома країнами, оскільки Україна стала більше покладатися на Польщу у питаннях своєї безпеки.

Водночас конфлікт створив напруженість у відносинах між двома країнами. Рішення України заблокувати в'їзд польських чиновників до країни у 2017 та 2018 роках спричинило дипломатичну суперечку між двома країнами.

Суперечка була врешті-решт вирішена, але вона висвітлила виклики, які можуть виникнути, коли геополітична напруженість є високою.

З геоекономічної точки зору, зростаюча економічна потужність Польщі та її зусилля з диверсифікації джерел енергії також вплинули на відносини між двома країнами. Польща намагається зменшити свою залежність від російського природного газу і прагне встановити тісніші енергетичні зв'язки з Україною. У 2020 році Польща та Україна підписали меморандум про взаєморозуміння щодо співпраці у розбудові газопроводу між двома країнами.

У 2022 році для глобальної економіки були характерними високі темпи економічного зростання та високий показник інфляції для багатьох країн. На це мали вплив висока ціна енергоресурсів, пандемія коронавірусу, посилення фіскальної суворості. Також цей рік позначився повномасштабним вторгненням Росії на територію України. Після цього відносини України та Польщі стали ще дружнішими і міцнішими. Польща активно допомагала та підтримувала українців з перших годин війни.

Загалом, вплив геополітичних та геоекономічних тенденцій на співпрацю між Україною та Польщею був складним. Зважаючи на всі обставини, важливо зазначити, що співпраця України та Республіки Польща є необхідною складовою в сучасному глобальному геополітичному та геоекономічному просторі.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОГО ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

2.1 Польська модель трансформації економіки як досвід для України

Оцінювання ринкової трансформації в Польщі, її економічні та соціальні результати все ще залишається предметом дискусій, оскільки процес трансформації сильно залежить від вихідного стану економіки, прийнятих рішень в галузі економічної політики та ідей учасників, які призвели до економічних реформ та змін в матеріальному становищі за короткий період часу.

Неможливо однозначно вирішити дискусії щодо ефективності та послідовності застосовуваних інструментів економічної політики під час польської трансформації, а також масштабів соціальних витрат на системні зміни в економіці. Під час зазначених змін в економічній системі Польщі було проведено ряд глибоких реформ, зокрема, реструктуризацію.

До 1981 року Польща виплачувала свій зовнішній борг, після чого стала майже банкрутом. Виходячи з платіжного балансу було зрозуміло, що в країні немає валютних резервів навіть для фінансування імпорту важливих товарів (медикаменти, паливо, корми).

Польська модель економічної трансформації - це процес реструктуризації польської економіки від централізованої планової економіки до ринкової після падіння комунізму в 1989 році. Трансформація передбачала перехід від державної власності та контролю над економікою до приватної власності та системи вільного ринку.

Після 1989 року економіка пройшла реструктуризацію, яка включала ряд змін. Наприклад, виробництво продукції було змінене від неефективного до сучасного за допомогою нових способів виробництва, підвищення якості та

кількості продукції та розширення асортименту, зокрема від важкої промисловості та текстилю до електроніки та автоматизації. Ці зміни також призвели до змін у структурі зайнятості, де кількість людей, зайнятих у секторі послуг, збільшилась у всіх секторах економіки, включаючи сільське господарство, промисловість та сферу послуг.

Крім того, була змінена організація та управління підприємствами та установами з метою підвищення їх здатності конкурувати на нових ринках Західної Європи. Фінансова реструктуризація підприємств включала діяльність у матеріальній сфері, планування та управління фінансами, що дозволило підвищити фінансові можливості компаній або відновити їх ліквідність у разі збитків. Це можна було досягнути за допомогою зменшення боргу, спроб досягти врегулювання між кредитором та боржником, продажу частини компанії, оренди, викупу компанії зовнішніми інвесторами або керівництвом, викупу акцій працівниками або кращого використання капіталу.

У липні 1989 року в Брюсселі відбулася зустріч з метою перемовин про економічну програму "Солідарність" щодо Польщі. Програма мала бути адресована Міжнародному валютному фонду (МВФ), Світовому банку та Паризькому і Лондонському клубам, які представляли державних і приватних іноземних кредиторів Польщі.

У жовтні того ж року, під час щорічних зборів МВФ і Світового банку, Бальцерович, польський політик та економіст, представив міністрам фінансів країн "Великої сімки" деталі економічної програми Польщі. План Бальцеровича, оскільки охоплював безліч сфер і передбачав реалізацію протягом короткого періоду, отримав назву "шокова терапія".

Двома взаємопов'язаними стовпами програми економічної трансформації Польщі були план стабілізації та довгостроковий перехід до ринкової економіки. Успіх стабілізаційного плану мав вирішальне значення для довгострокового переходу. Стабілізаційні плани вже були реалізовані в кількох країнах Латинської Америки та в інших країнах під керівництвом міжнародних фінансових інституцій.

Реалізація стабілізаційного плану в Польщі вимагала лібералізації більшості цін, що контролюються державою, поглинання накопиченого надлишкового попиту та лібералізації економічної діяльності приватного сектору. Стабілізація нового обмінного курсу залежала від захисту його від спекулятивних атак на фінансових ринках.

Стабілізаційний фонд був створений з метою надання додаткової підтримки Польщі, що стало можливим завдяки залученню урядів кількох країн та міжнародних фінансових інституцій. Його заснування дало міжнародним фінансовим організаціям та іноземним кредиторам Польщі сильні важелі впливу для спільного визначення конкретних довгострокових проектів трансформації.

У 1991 році з'явилась Варшавська фондова біржа. Крім того, зміни в економіці потребували створення сучасного ринку праці, що потребує не тільки відповідального керівництва установ, але і відповідних нормативних актів, які дозволяють роботодавцю та працівнику домовлятися про умови праці та оплату праці. Також банки стали значущим гравцем і почали виконувати дві важливі функції: забезпечення фінансової ліквідності підприємств та виступати посередником між вкладниками та вкладниками. Ці зміни в економіці були наслідком як зовнішніх факторів, пов'язаних з необхідністю відповідати на нові екологічні виклики, так і внутрішніх факторів, пов'язаних з мінливими потребами економіки та суспільства.

У 1993 році уряд Польщі прийняв програму реструктуризації банківського сектору, яка включала рекапіталізацію банків, що дозволило зміцнити фінансову систему. Це стало поштовхом для приватизації банків, яка буде завершена найближчими роками. Регуляторна та наглядова системи Польщі відрізняються від систем інших країн Центральної Європи, але фінансова прозорість країни постійно покращується. Польща була однією з перших країн, які приєдналися до Спеціального стандарту поширення даних МВФ. Згідно з дослідженням Інституту міжнародних фінансів про "Практику оприлюднення даних в країнах з ринковою економікою, що розвивається", Польща посіла п'яте місце серед 27 досліджуваних країн. Щоб покращити свою позицію, Польща

повинна частіше публікувати дані про рахунки державного сектору та міжнародні резерви, надавати інформацію про розпорядження резервами та регулярно надавати дані про графіки амортизації боргу.

У 1993 році лівоцентристська коаліція уряду Польщі розробила програму «Стратегія для Польщі» (План Колодко), що складалася з трьох пріоритетів: швидкісного економічного зростання, макроекономічної стабілізації та поліпшення умов життя. Урядова програма «Пакет 2000» в 2000 році додала до цих пріоритетів макроекономічну та фіскальну політику, метою якої було зниження рівня безробіття та збільшення споживання.

У Польщі внаслідок реформ на початку 90-х років була досягнута найвища динаміка економічного зростання серед країн Центральної та Східної Європи. В цей період відбувалося прискорення економічного зростання та реструктуризація виробництва при одночасному зниженні рівня інфляції та безробіття, збереженні бюджетних обмежень та зміцненні національної валюти. Ріст продуктивності праці також став джерелом внутрішнього економічного зростання завдяки комплексу заходів щодо підтримки малих і середніх підприємств, покращенню корпоративного управління, встановленню позитивного зворотного зв'язку між продуктивністю праці й доходами, успішною реструктуризацією.

У 1999 році в Польщі уповільнилися темпи економічного зростання (4,1% порівняно з 4,8% у 1998 році), зросло безробіття та дефіцит державного бюджету, що призвело до погіршення основних макроекономічних показників.

Об'єднана політика стабілізації та лібералізації, а також збереження постійного валютного курсу та контролю за заробітною платою призвели до швидкого зниження темпів інфляції (див. Таблицю 2.1).

Таблиця 2.1 - Темпи інфляції національної валюти в Україні та Польщі у 1990-2013 роках у % [12, 13, 14]

Рік	Польща	Україна
1990	586	4,0
1991	70,3	91,2

1992	43,0	1210
1993	35,3	479
1994	29,5	841
1995	21,6	375
1996	18,5	81
1997	13,5	18,0
1998	11,8	10,5
1999	7,3	8,2
2000	4,3	25,8
2001	4,0	9,4
2002	1,9	7,3
2003	0,8	6,5
2004	3,5	9,0
2005	2,2	12,6
2006	1,5	10,0
2007	2,6	16,6
2008	4,0	22,3
2009	3,5	15,9
2010	2,6	9,1
2011	4,3	4,6
2012	3,7	0,6
2013	0,9	0,5

Кінець таблиці 2.1

Польська модель економічних перетворень була загалом успішною в переході країни від централізованої планової економіки до ринкової. Однак перехід не обійшовся без проблем, зокрема високого рівня безробіття, соціальної нерівності та регіональних відмінностей в економічному розвитку. Незважаючи на це, економіка Польщі значно зросла з моменту трансформації, а країна стала членом Європейського Союзу і великим гравцем у світовій економіці.

Проблеми, які сьогодні стоять перед Чеською Республікою, Польщею та Угорщиною, відрізняються від проблем, які стосуються України, як за їх розміром, типом так і рівнем значущості. Тому неможливо запропонувати універсальний пакет реформ. Крім того, ситуацію ускладнює

військово-політична агресія з боку Російської Федерації. Однак, ми можемо вивчати та використовувати досвід країн-західних сусідів, щоб подолати корупцію, створити сприятливий інвестиційний клімат та покращити рівень життя населення. Найважливішою задачею є створення інституцій демократичного розвитку в державі.

Для досягнення прогресивного економічного розвитку України необхідна успішна політична трансформація та вивільнення творчої енергії громадянського суспільства. Хоча Російська Федерація загострює ситуацію військово-політичною агресією, проте можна взяти на увагу досвід західних сусідів щодо боротьби з корупцією, залучення інвестицій та поліпшення якості життя громадян. Ключовим моментом тут є необхідність створення в державі демократичних інституцій для подальшого розвитку. Перший поштовх для цього залежить від державної грошової, фінансової та зовнішньої політики, а подальший розвиток можливий за умови створення правової, соціальної та матеріальної інфраструктури ринкової економіки.

Для ефективного переходу до сучасної капіталістичної економіки, яка здатна конкурувати з розвинутими країнами світу, українському уряду необхідно забезпечити національний трансформаційний процес відповідними ресурсами, такими як інвестиційні, людські та матеріальні.

Побудова соціально орієнтованої ринкової економіки є найважливішою та найефективнішою зміною в цей період, що потребує створення нових відповідних інститутів, наприклад, культурних, навчально-технічних та спортивно-військових організацій. Конкуренція та ринковий вибір є важливими складовими змін, тому необхідно зацікавити бізнес інвестувати у створення та обслуговування суспільних благ.

Одним із важливих завдань українських урядовців та політиків є подолання кризового спаду виробництва та споживання. Антикризове регулювання полягає у впливі держави на економіку з метою зменшення глибини та терміну кризи, а також пом'якшення її негативних соціально-економічних наслідків. Державне антикризове регулювання забезпечує вироблення заходів

стабілізації економіки під час кризових потрясінь та захист ключових підприємств у стратегічно важливих галузях від кризових процесів.

Прикладом можливостей, доступних країнам-членам ЄС, що зазнають труднощів, пов'язаних з кризовими явищами, є Європейський стабілізаційний механізм (European Stability Mechanism). Інструментами фінансової допомоги ESM є надання кредитів країнам, що зазнають серйозних фінансових труднощів, купівля ESM облігацій країн-членів ЄС на первинному та вторинному боргових ринках, заходи фінансової допомоги у вигляді кредитної лінії та можливості кредитування країн для цілей рекапіталізації фінансових установ. Допомога EMS може бути доступна для України як асоційованого члена ЄС. Один з прикладів ефективного використання EMS (European Stability Mechanism) - це підтримка Іспанії у 2012 році. Іспанія звернулася до EMS з проханням про фінансову допомогу в зв'язку зі складною ситуацією на її банківському секторі. EMS надав Іспанії фінансову допомогу в розмірі 41,3 мільярда євро, що допомогло забезпечити стабільність банківського сектору країни та запобігти подальшому розвитку фінансової кризи в Європі.

У рамках угоди про фінансову допомогу EMS вимагав від Іспанії проведення реформ, спрямованих на поліпшення конкурентоспроможності країни та зменшення її бюджетного дефіциту. Ці реформи включали зменшення державних видатків, реформування пенсійної системи та зменшення заробітної плати в деяких секторах економіки. Як результат, Іспанія здійснила значні заходи для покращення свого економічного становища та зменшення ризиків подальшої фінансової нестабільності, що позитивно вплинуло на розвиток країни та стабільність єврозони в цілому.

Україна стикається з політичними, економічними та військовими кризами, тому надзвичайно важливо провести ринкові реформи та створити сприятливі умови для інвестицій. Український уряд повинен розробити чіткий план економічної лібералізації та антикризового регулювання, що ґрунтується на зразках з європейських країн. В Україні надзвичайно важливо налагодити ефективну діяльність зони вільної торгівлі та забезпечити безвізовий режим з

ЄС, який максимально можна використати для встановлення тісних економічних та політичних зв'язків з західними сусідами. Необхідно наполегливо розвивати торгівлю та запроваджувати правила та стандарти життя ЄС, використовуючи євроінтеграційні процеси як нагоду для досягнення цих цілей.

2.2. Торговельно-економічні відносини між Україною та Польщею

Україна та Республіка Польща мають стратегічне партнерство, яке характеризується взаємним діалогом та співпрацею на вигідних умовах для обох сторін.

Загалом, можна зазначити, що Україна є важливим експортним партнером у багатьох країнах світу, які є важливими для економічного розвитку країни. Проаналізувавши значення експорту України в різні країни світу згідно з базою даних ООН COMTRADE про міжнародну торгівлю, які подані у Таблиці 2.2, за 2021 рік у мільярдах доларів США можна визначити, що за загальним обсягом експорту на суму 7,99 млрд доларів Китай є найбільшим партнером України. Польща у свою чергу займає третє місце з загальним обсягом експорту на суму 4,98 млрд доларів США.

Таблиця 2.2 – Український експорт за країнами світу [15]

Український експорт за країнами світу	Значення	Рік
Китай	\$7,99 млрд	2021
<u>Польща</u>	\$4.98 млрд	2021
Туреччина	\$4.00 млрд	2021
Росія	\$3,35 млрд	2021
Італія	\$3,24 млрд	2021
Німеччина	\$2.79 млрд	2021
Індія	\$2.51 млрд	2021
Нідерланди	\$2.13 млрд	2021
Єгипет	\$1.91 млрд	2021
Іспанія	\$1.64 млрд	2021
Угорщина	\$1.58 млрд	2021

США	\$1.55 млрд	2021
Румунія	\$1.50 млрд	2021
Чехія	\$1.38 млрд	2021

Кінець таблиці 2.2

Проаналізувавши значення імпорту України, які вказані у Таблиці 2.3, з різних країн світу за 2021 рік у мільярдах доларів США, ми знову бачимо ситуацію, що Китай є найбільшим партнером України з імпортом на суму 10,64 млрд доларів. Німеччина знаходиться на другому місці з імпортом на 6,07 млрд доларів. Польща також є важливим партнером з імпортом на 4,89 млрд.

Таблиця 2.3 – Український імпорт за країнами світу [16]

Український імпорт за країнами світу	Значення	Рік
Китай	\$10.64 млрд	2021
Німеччина	\$6,07 млрд	2021
Росія	\$5.85 млрд	2021
Польща	\$4.89 млрд	2021
Білорусь	\$4.71 млрд	2021
США	\$3.41 млрд	2021
Туреччина	\$3.15 млрд	2021
Італія	\$2.62 млрд	2021
Франція	\$1.73 млрд	2021
Швейцарія	\$1.62 млрд	2021
Угорщина	\$1.52 млрд	2021
Чехія	\$1.46 млрд	2021
Литва	\$1.23 млрд	2021
Японія	\$1.21 млрд	2021

Важливим показником також є географічна структура зовнішньої торгівлі товарами між Україною та країнами Європейського Союзу у 2021 році.

Експорт з України до країн ЄС зріс на 49,4% порівняно з 2020 роком і склав 26 792,969 млн доларів США. З імпортом з країн ЄС ситуація змінилася навпаки: він зменшився на 24,8% і склав 28 954,281 млн доларів США. У результаті зовнішньої торгівлі з країнами ЄС, Україна мала негативний баланс торгівлі у розмірі 2,161,311,900 доларів США.

Найбільшими партнерами України в ЄС за обсягами експорту є Польща (15,97% від загального обсягу експорту до ЄС), Італія (12,95%), Німеччина (10,70%) та Угорщина (6,06%).

Деякі країни ЄС, такі як Латвія та Словаччина, мають значні додаткові прибутки від зовнішньої торгівлі з Україною, тоді як інші країни, такі як Німеччина, мають значні збитки.

Таблиця 2.4 - Географічна структура зовнішньої торгівлі товарами з країнами ЄС у 2021 році [17]

	Експорт		Імпорт		Сальдо
	тис.дол. США	у % до 2020	тис.дол. США	у % до 2020	
Усього	26792969,3	149,4	28954281,2	125,2	-2161311,9
Австрія	915155,5	157,8	860067,0	153,7	55088,5
Бельгія	659034,3	117,5	752305,6	142,9	-93271,4
Болгарія	835270,9	163,3	542297,9	187,1	292972,9
Греція	212785,1	119,0	495622,7	156,3	282837,6
Данія	285816,4	131,8	305260,6	138,2	-19444,2
Естонія	168628,9	153,7	169808,0	95,6	-1179,1
Ірландія	97882,3	103,7	231456,2	110,6	-133574,0
Іспанія	1677241,7	134,2	975882,5	132,7	701359,2

Італія	3469269,2	179,9	2675493,0	125,7	793776,2
Кіпр	47441,0	149,1	38039,1	200,1	9401,9
Латвія	288575,1	125,8	210303,4	132,3	78271,7
Литва	576917,6	133,7	1290895,4	158,7	-713977,7
Люксембург	15743,2	90,4	20285,6	118,5	-4542,4
Мальта	30209,6	341,3	116047,5	825,6	-85837,9
Нідерланди	2262530,2	125,5	1012585,8	134,9	1249944,4
Німеччина	2866373,4	138,4	6284374,9	117,7	-3418001,5
Польща	5227413,1	159,7	4962500,1	119,8	264913,0
Португалія	341202,1	145,8	88770,4	130,2	252431,7
Румунія	1543445,3	142,8	796433,7	116,7	747011,6
Словаччина	999275,1	223,7	923213,6	80,7	76061,6
Словенія	75524,5	187,5	287793,7	113,6	212269,2
Угорщина	1622073,1	128,3	1571028,5	112,3	51044,6
Фінляндія	110813,2	203,2	306066,4	122,8	-195253,3
Франція	896493,5	151,3	1764887,6	120,2	-868394,1
Хорватія	45742,3	154,6	67379,3	127,5	-21637,0
Чехія	1414558,4	171,2	1480804,9	154,0	-66246,4
Швеція	107554,5	148,3	724637,9	169,3	-617083,4

Якщо ж розглядати головні експортні продукти України в Польщу у 2021 та 2022 році, то за цими даними можна визначити, що у 2022 році експорт чавуну та сталі зріс до \$1.27 млрд з \$1.23 млрд у 2021 році, що свідчить про позитивний розвиток відносин між двома країнами в цій галузі. Експорт руди, шлаку і золи скоротився з \$536.44 млн у 2021 році до \$499,40 млн у 2022 році. Це може свідчити про менший попит на ці товари на ринку Польщі. Експорт

електричного, електронного обладнання знизився з \$416.21 млн у 2021 році до \$362,98 млн у 2022 році. Жири та олії тваринного або рослинного походження, продукти їх розщеплення експортуються значно більше (з \$381.00 млн у 2021 році до \$792,41 млн у 2022 році), що може свідчити про збільшення попиту на ці товари на ринку Польщі. Меблі, освітлювальні прилади, збірні конструкції: експорт зменшився з \$356.13 млн у 2021 році до \$281,56 млн у 2022 році. Деревина і вироби з деревини, деревне вугілля: експорт зріс з \$331.94 млн у 2021 році до \$366,28 млн у 2022 році, що свідчить про позитивний розвиток відносин між двома країнами в цій галузі.

Таблиця 2.5 - Експорт України в Польщу у 2021 та 2022 роках [16]

Експорт України в Польщу	Значення за 2021	Значення за 2022
Чавун та сталь	\$1.23 млрд	\$1.27 млрд
Руди, шлак і зола	\$536.44 млн	\$499,40 млн
Електричне, електронне обладнання	\$416.21 млн	\$362,98 млн
Жири та олії тваринного або рослинного походження, продукти їх розщеплення	\$381.00 млн	\$792,41 млн
Меблі, освітлювальні прилади, збірні конструкції	\$356.13 млн	\$281,56 млн
Деревина і вироби з деревини, деревне вугілля	\$331.94 млн	\$366,28 млн
Залишки, відходи харчової промисловості, корми для тварин	\$193.66 млн	\$260,93 млн
Вироби з заліза або сталі	\$148.89 млн	\$152,28 млн
Машини, ядерні реактори, котли	\$106.57 млн	\$145,62 млн

Пластмаси	\$101.05 млн	\$66,29 млн
Їстівні плоди, горіхи, цедра цитрусових, баштанні культури	\$93,03 млн	\$107,90 млн
Палива мінеральні, олії, продукти перегонки	\$82,97 млн	\$217,13 млн
Насіння олійних рослин, плоди олійних рослин, зерно, насіння, плоди	\$52.07 млн	\$482,97 млн
Необроблені шкури та шкіра (крім хутряної) та шкіряна сировина	\$50.87 млн	\$27,81 млн
Алюміній	\$50.30 млн	\$34,39 млн
Папір та картон, вироби з целюлози, паперу та картону	\$48.00 млн	\$49,12 млн
Сіль, сірка, земля, камінь, гіпс, вапно та цемент	\$44.83 млн	\$43,96 млн
Молочні продукти, яйця, мед, їстівні продукти	\$44.03 млн	\$89,92 млн
Взуття, гетри та подібні вироби	\$43.77 млн	\$41,94 млн
Скло та вироби зі скла	\$43.20 млн	\$38,26 млн
Неорганічні хімічні речовини, сполуки дорогоцінних металів, ізотопи	\$41.94 млн	\$33,11 млн
Керамічні вироби	\$34.74 млн	\$21,73 млн
Органічні хімічні речовини	\$34,46 млн	\$16,65 млн
Продукти харчування з овочів, фруктів, горіхів	\$32.00 млн	\$55,17 млн

Вироби швейні, не трикотажні та не в'язані гачком	\$28,99 млн	\$31,11 млн
Альбуміноїди, модифіковані крохмалі, клеї, ферменти	\$27.20 млн	\$49,07 млн
Вироби з недорогоцінних металів різні	\$25.11 млн	\$29,77 млн
Інші готові текстильні вироби, комплекти, одяг, ношений одяг	\$21.90 млн	\$16,49 млн
Напої, спиртні напої та оцет	\$21.56 млн	\$20,32 млн
Цукор та цукрові кондитерські вироби	\$20.70 млн	\$44,65 млн

Кінець таблиці 2.5

Проаналізувавши найбільші категорії імпорту з Польщі до України у 2021 та 2022 роках за обсягом, можна зазначити, що імпорт палива мінерального, олії, продуктів перегонки значно збільшився з \$217,25 млн до \$1,15 млрд. Імпорт транспортних засобів, крім залізничного, трамвайного зменшилося з \$515,54 млн до \$469,89 млн. Імпорт пластмаси зменшився з \$442,58 млн до \$392,43 млн. Імпорт машин, ядерних реакторів, котлів зменшився з \$421,22 млн до \$285,52 млн.

Загалом, імпорт з Польщі в Україну зосереджений на промислових та технічних товарах, таких як машини та обладнання, що свідчить про ріст індустріалізації України. Однак, також можна помітити значний обсяг імпорту харчових продуктів, які можуть свідчити про потребу в місцевому ринку.

Таблиця 2.6 - Експорт України в Польщу у 2021 та 2022 роках [16]

Імпорт України з Польщі	Значення 2021	Значення 2022
Транспортні засоби, крім залізничного, трамвайного	\$515.54 млн	\$469,89 млн
Пластмаси	\$442.58 млн	\$392,43 млн

Машини, ядерні реактори, котли	\$421.22 млн	\$285,52 млн
Електричне, електронне обладнання	\$341.50 млн	\$261,38 млн
Паливо мінеральне, олії, продукти перегонки	\$217.25 млн	\$1,15 млрд
Добрива	\$215.55 млн	\$251,49 млн
Вироби з заліза та сталі	\$141.25 млн	\$92,51 млн
Молочні продукти, яйця, мед, їстівні продукти	\$130.05 млн	\$108,49 млн
Папір та картон, вироби з целюлози, паперу та картону	\$120.62 млн	\$99,57 млн
Чавун та сталь	\$115.25 млн	\$99,62 млн
Мило, мастила, віск, свічки, пасти для моделювання	\$110.90 млн	\$112,76 млн
Ефірні олії, парфуми, косметика, туалетні приналежності	\$105.63 млн	\$82,35 млн
Каучуки	\$100.22 млн	\$107,70 млн
Залишки, відходи харчової промисловості, корми для тварин	\$99.81 млн	\$90,63 млн
Дубильні, фарбувальні екстракти, дубильні речовини, похідні, пігменти	\$98.24 млн	\$61,30 млн
Продукти переробки зернових, борошно, крохмаль, молочні продукти та вироби з них	\$87,34 млн	\$90,63 млн
Різні промислові товари	\$82.06 млн	\$63,38 млн

М'ясо та їстівні м'ясні субпродукти	\$78.44 млн	\$75,32 млн
Вироби з недорогоцінних металів різні	\$74.59 млн	\$43,70 млн
Фармацевтична продукція	\$72.37 млн	\$57,29 млн
Деревина і вироби з деревини, деревне вугілля	\$67.57 млн	\$52,42 млн
Какао та продукти з нього	\$66.22 млн	\$44,47 млн
Алюміній	\$65.18 млн	\$55,75 млн
Необроблені шкури та шкіра (крім хутряної) та шкіряна сировина	\$64.44 млн	\$34,79 млн
Керамічні вироби	\$63.89 млн	\$44,10 млн
Меблі, освітлювальні прилади, збірні конструкції	\$51.32 млн	\$35,87 млн
Різна хімічна продукція	\$48.02 млн	\$58,16 млн
Оптична, фотографічна, технічна, медична апаратура	\$44.95 млн	\$29,75 млн
Їстівні овочі, деякі коренеплоди та бульбоплоди	\$44.16 млн	\$92,36 млн

Кінець таблиці 2.6

За підсумками 2021 року обсяг двосторонньої торгівлі послугами з Польщею склав 736 млн доларів з позитивним сальдо +189,5 млн доларів США, що на 128 млн доларів більше, ніж у 2020 році (608 млн доларів). Український експорт послуг до Польщі у 2021 році збільшився на 4,9% до 462,7 млн доларів США, тоді як польський імпорт послуг у 2021 році збільшився на 35,9% до 273 млн доларів США. Частка українського експорту послуг до Польщі склала 3,5% від загального обсягу, що дозволило Україні посісти 6-е місце серед найбільших

країн-реципієнтів українських послуг у світі, або 2-е місце в ЄС, поступаючись лише Німеччині.

Україна експортує до Польщі різні види послуг, з них найбільші групи складаються з таких видів послуг: послуги з переробки матеріальних ресурсів; транспортні послуги; ділові послуги; послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні послуги; та послуги приватним особам, культурні та рекреаційні послуги. Ці п'ять груп послуг формують більше 96% експортованих послуг Україною до Польщі. Найбільші обсяги послуг з переробки та транспорту надаються польським контрагентам (разом складають 75% від усіх наданих послуг), але частка послуг з переробки знижується з 46% до 42%, тоді як транспортні послуги збільшують свою частку до майже 30% від загального обсягу. Найбільшу динаміку у 2021 році показали культурні та рекреаційні послуги (+35%). Деякі види послуг, зокрема у сфері будівництва, ремонту та техобслуговування, показали негативну динаміку, що може бути пояснене реєстрацією українських власників нових компаній у відповідних сферах на території Польщі.

Таблиця 2.7: Обсяг експорту українських послуг до Польщі за групами послуг у 2021 році [18]

Група послуг	Обсяг, млн. дол.	Зміна відносно 2020 року, %	Частка у загальному обсязі, %
Послуги з переробки матеріальних ресурсів	196,8	-0,3	42,5
Транспортні послуги	136,8	+15,5	29,6
Ділові послуги	48,5	+14,5	10,5
Послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні послуги	38,9	+2,6	8,4
Послуги приватним особам, культурні та рекреаційні послуги	23,6	+35,1	5,0
Інші послуги	291,1	-3,8	62,6

Україна імпортує польські послуги з різних галузей, зокрема з транспорту, ділових, подорожей, телекомунікацій, комп'ютерів та інформації та використання інтелектуальної власності. Ці 5 груп утворюють понад 90% всіх імпортованих з Польщі послуг. У 2021 році зросли також імпорт польських послуг з будівництва (+166,8%), хоча їх частка у загальному імпорті до України становить лише 1,7%. Дефіцит польських автодозволів призвів до збільшення імпорту транспортних послуг, які уже складають більше половини всього обсягу польських послуг, а пом'якшення карантинних обмежень COVID сприяло зростанню польських туристичних послуг для громадян України.

Таблиця 2.8: Обсяг експорту польських послуг до України за групами послуг у 2021 році [18]

Група послуг	Динаміка	Частка в імпорті
Транспортні послуги	+58,4%	53,8%
Ділові послуги	+2%	16%
Послуги, пов'язані з подорожами	+41,8%	9,6%
Послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні послуги	+25,9%	7,3%
Роялті та інші послуги, пов'язані з використанням інтелектуальної власності	+13,2%	3,8%
Послуги з будівництва	+166,8%	1,7%

2.3. Інвестиційна діяльність у контексті двостороннього співробітництва між Україною та Польщею

У 2022 році US News опублікував рейтинг найкращих країн для інвестування, який складається на основі глобального опитування понад 17 000 осіб. Цей рейтинг оцінює країни відповідно до їх сприйняття серед «ділових рішеннями» - керівників вищої ланки в організації або власників малого бізнесу, які наймають інших. Оцінка базується на асоціаціях респондентів з вісьмома конкретними ознаками, такими як корупція, економічна стабільність, підприємницька активність, сприятливе податкове середовище, інноваційність, кваліфікована робоча сила та технологічний досвід.

Польща займає 27 місце в рейтингу найкращих країн для інвестування, з ВВП в 674 млрд доларів США. Це свідчить про те, що Польща є перспективною країною для інвестицій, але є ще кілька країн з вищим рейтингом.

Україна ж займає 72 місце в цьому рейтингу з ВВП в 200 млрд доларів США. Це означає, що Україна потребує більшої уваги та розвитку інвестиційного клімату, але також може бути перспективною країною для інвесторів у зв'язку зі своїм географічним розташуванням, кваліфікованою робочою силою та ресурсами. Однак, існують питання щодо політичної стабільності та корупції в Україні, що можуть вплинути на інвестиційний клімат.

Таблиця 2.9 - Рейтинг US News найкращих країн для інвестування [19]

Країна	ВВП	Місце в рейтингу
Сполучені Штати	\$23,0 трлн	1
Японія	\$4,94 трлн	2
Німеччина	\$4,22 трлн	6
Об'єднане	\$3,19 трлн	10

Королівство		
Люксембург	\$86,7 млрд	11
Данія	\$397 млрд	14
Франція	\$2,94 трлн	18
Іспанія	\$1,43 трлн	26
<u>Польща</u>	\$674 млрд	27
Португалія	\$250 млрд	29
Угорщина	\$182 млрд	37
Словаччина	\$115 млрд	44
Литва	\$65,5 млрд	51
Латвія	\$38,9 млрд	57
<u>Україна</u>	\$200 млрд	72

Кінець таблиці 2.9

Польща є ідеальним місцем для інноваційних підприємців завдяки широкому спектру прискорених та масштабних програм для стартапів, субсидій і багатьом іншим перевагам. Увага особливо приділяється розвитку стартапів у менш розвинених східних регіонах країни. Підтримка з боку установ ЄС також дуже важлива, і Польща отримує значну кількість субсидій та дешевих позик на реконструкцію та розвиток. Завдяки своєму місцезонашуванню у самому серці Європи, польський ринок набагато більш конкурентоспроможний, ніж інші регіональні ринки, що надає підприємцям багато можливостей для експорту.

Загалом, інвестиційне співробітництво між Україною та Польщею є важливим чинником розвитку економіки обох країн та сприяє укріпленню їхнього партнерства.

Станом на 31 грудня 2021 року, кумулятивний обсяг польських інвестицій в економіку України склав 1,140 млрд доларів США, з яких 767 млн доларів - участь в капіталі, а 372 млн доларів США - боргові інструменти. Це випереджає

обсяги інвестицій США та РФ і є найвищим показником за останні роки. Польські інвестиції зростають, перевищуючи позначку в 1 млрд доларів, що випереджає темпи зростання інвестицій у попередні роки.

За обсягом прямих іноземних інвестицій, польські інвестиції в економіку України станом на 31 грудня 2021 року складають менше 2% від загального обсягу (7-ме місце в ЄС та 9-те місце у світі), але все ж поступаються Франції та Люксембургу. Інвестиції були зосереджені переважно в промисловості, зокрема у сфері переробки, фінансовій та страховій діяльності, оптовій та роздрібній торгівлі та ремонту автотранспорту та сільському господарстві. Важливо, що польські інвестиції присутні в усіх регіонах України, з найбільшим обсягом у Тернопільській та Львівській областях, а також у Вінницькій, Київській, Волинській, Сумській та Івано-Франківській областях.

Таблиця 2.10 - Розбиття польських інвестицій за секторами економіки (станом на 2021 р.) [20]

Сектор економіки	Обсяг інвестицій (млн. дол. США)	Відсоток від загального обсягу ПІІ
Промисловість	320	42
Фінансова та страхова діяльність	265	35
Оптова та роздрібна торгівля	120	16
Сільське господарство	18	2.4

Таблиця 2.11 - Розподіл польських інвестицій за регіонами України (станом на 2021 р.) [20]

Регіон	Обсяг інвестицій (млн. дол. США)	Відсоток від загального обсягу ПІІ
Тернопільська обл.	96	30
Львівська обл.	64	20
Вінницька обл.	32	10
Київська обл.	19	6
Волинська обл.	16	5

Сумська обл.	16	5
Івано-Франківська обл.	10	3

Кінець таблиці 2.11

В Україні успішно діють близько 3 тисяч компаній з польським капіталом, включаючи такі відомі компанії, як фабрика будівельної кераміки "Церсаніт", деревообробна фабрика "Барлінек", меблева фабрика "Новий Стиль", фабрика упаковки "Кен-Пак", фабрика автозапчастин "Інтер-Гроклін", завод металообробки "Полімекс-Мостосталь", підприємство з виробництва фарб "Снежка-Україна", дистриб'ютор полімерних матеріалів "Пластикс-Україна", ПАТ "Кредобанк" (дочірній банк найбільшого державного банку Польщі РКО Bank Polski S.A.), страхова компанія "PZU Україна", найбільший польський ритейлер одягу "LPP S.A." (ТМ "Reserved", "House", "Cropp", "Mohito", "Sinsay"), ритейлер спортивного одягу та аксесуарів OTCF S.A. (ТМ "4F"), виробник товарів гігієни та побутової хімії "Bella Center", одна з найбільших компаній у Польщі в сфері надання послуг B2B, аутсорсингу та охоронних систем "IMPEL Group", виробник алюмінієвих конструкцій "Aluprof S.A." і будівельна компанія "UNIBER S.A.". Згідно з оцінками польської сторони, польські інвестиції в Україні переважно залучені до фінансового сектора, будівництва, меблевої промисловості, автомобілебудування та сфери виробництва одягу.

Таблиця 2.13 - Компанії з польським капіталом, які успішно працюють в Україні [18]

Назва компанії	Галузь діяльності
Церсаніт	Будівельна кераміка
Барлінек	Деревообробна
Новий Стиль	Меблі
Кен-Пак	Упаковка
Інтер-Гроклін	Автозапчастини
Полімекс-Мостосталь	Металообробка
Снежка-Україна	Виробництво фарб
Пластикс-Україна	Дистриб'ютор полімерних матеріалів

Кредобанк	Банківські послуги
PZU Україна	Страхування
LPP S.A.	Роздрібна торгівля одягом
OTCF S.A.	Роздрібна торгівля спортивним одягом та аксесуарами
Bella Center	Виробництво товарів гігієни та побутової хімії
IMPEL Group	Надання послуг B2B, аутсорсинг та охоронні системи
Aluprof S.A.	Виробництво алюмінієвих конструкцій
UNIBEP S.A.	Будівництво

Кінець таблиці 2.13

За даними Національного банку України станом на 2021 рік до Польщі було залучено лише \$6 млн українських інвестицій, що становить лише 0,3% від загального обсягу українських інвестицій в інші країни світу. Найбільше українських інвестицій було здійснено у сферу транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності, а також у промисловість. За обсягом українських інвестицій Польща посідає шосте місце у світі та четверте в ЄС, дещо поступаючись Литві та Швейцарії. Однак, за оцінками експертів, обсяг українського капіталу в польській економіці коливається на рівні \$1 млрд.

Таблиця 2.14 - Українські інвестиції в Польщі за сферами в 2021 році [18]

Сфера	Обсяг інвестицій, млн. дол. США
Транспорт, склад, пошта	3
Промисловість	2,2
Інші сфери	0,8
Загальний обсяг інвестицій	6

Станом на 27 січня 2022 року у Польщі діє майже 22 тис. компаній (21 836), де хоча б одним із співвласників або акціонерів є громадянин України або українська юридична особа (збільшення на понад 4 тис. у порівнянні з початком 2021 року, понад 23% від загальної кількості компаній з іноземним капіталом у Польщі - понад 93 тис. компаній - значно випереджаючи будь-які інші країни, наприклад, компанії з німецьким капіталом - 8. 6 тис., голландським капіталом - 4,3 тис., білоруським капіталом - 3,5 тис., китайським капіталом - 3,3 тис.,

в'єтнамським капіталом - 3 тис., або іншим капіталом - від кількох сотень до близько 2 тис. компаній). Найбільше компаній з українським капіталом у Польщі працюють у сфері будівництва, торгівлі, вантажних перевезень, агентств з працевлаштування, надання послуг, ІТ-секторі, а також у харчовій промисловості, готельно-ресторанному бізнесі. Найбільша кількість компаній з українським капіталом зареєстрована в наступних воєводствах Польщі: Мазовецькому (столичний регіон Польщі) - 8,2 тис. або 37,6% від загальної кількості, Малопольському (2,5 тис., 11,6%) тощо.

Таблиця 2.15 - Реєстрація компаній з українським капіталом в Польщі станом на 2022 [18]

Сфера діяльності	Кількість компаній
Будівництво	4,4 тис.
Торгівля	4,1 тис.
Вантажні автоперевезення	2 тис.
Агентства з працевлаштування	1,8 тис.
Послуги	1,4 тис.
Сфера інформаційних технологій	1 тис.
Сфера харчування, готельного і ресторанного бізнесу	близько 1 тис.
Інші сфери	більше 6 тис.
Загальна кількість	22 тис.

На початку 2021 року у Польщі зареєстрували 5,9 тисяч українських громадян (що становить зростання на 20% порівняно з 2020 роком), які займаються підприємницькою діяльністю. Загалом у Польщі зареєстровано 21,5 тисяч іноземних підприємців, а найбільшу частку займають громадяни України (більше 27% від загальної кількості).

Найбільші українські інвестиційні проекти в Польщі - це завод освітлювальних приладів "Геліос" (інвестор - ПрАТ "Іскра"), Мазовецький сироварний завод "Ostrowia" (група компаній "Milkiland N.V."), ТОВ "Завод Кобзаренка" (виробництво та експорт сільськогосподарської техніки),

агропромислова група "Пан Курчак", ІТ-компанії "Miratech", "GlobalLogic" та "SoftServe", компанія "Elfa" (виробництво косметики) та інші.

РОЗДІЛ 3

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН УКРАЇНИ З ПОЛЬЩЕЮ

3.1. Двостороннє співробітництво України та Польщі в контексті єврорегіонів, зон вільного розвитку

Транскордонне співробітництво відіграє важливу роль в інституційних відносинах між Україною та Польщею, з акцентом на соціальний, культурний, освітній та інфраструктурний розвиток. Особливо важливим для розвитку співпраці єврорегіональне співробітництво, так як Україна та Польща мають спільний кордон та можуть використовувати цю перевагу для спільних проєктів.

Єврорегіони є ефективною формою транскордонного співробітництва з 1981 року, сприяючи економічному, екологічному, природному та культурному розвитку. Пріоритетним напрямком українсько-польського транскордонного співробітництва є соціальна співпраця, включаючи регулювання міграційних процесів та використання робочої сили для запобігання безробіттю на державному кордоні.

Співпраця між Україною та Польщею в інституційній сфері підкреслює важливість транскордонного співробітництва, яке є важливим елементом сучасних міжнародних відносин. Транскордонне співробітництво визначається як спільні зусилля сусідніх органів місцевого самоврядування через спільний кордон. Цей тип співпраці зазвичай здійснюється на місцевому або регіональному рівні, і він підкреслює близькість контактів. Єврорегіони, які є партнерствами між суміжними одиницями, стали найбільш ефективною формою співпраці з 1981 року, особливо в економічній, екологічній, природній та культурній сферах.

Українсько-польське транскордонне співробітництво спрямоване на покращення культурних та освітніх позицій шляхом обміну фахівцями, координації освітніх програм, допомоги у професійній підготовці та перепідготовці кадрів. Вона також спрямована на розвиток транскордонної інфраструктури шляхом модернізації існуючої транспортної мережі з метою збільшення її пропускної спроможності та створення сприятливих умов для її функціонування.

Програма має позитивний вплив на міжрегіональний економічний розвиток, покращуючи якість життя громадян та підвищуючи рівень економічної та соціальної інтеграції. Двома важливими проектами у цій співпраці є стратегія транскордонного співробітництва Люблін-Луцьк-Львів-Івано-Франківськ та Протокол про наміри щодо спільної транскордонної стратегії міжрегіонального співробітництва.

В даний час уздовж польсько-українського кордону існує шість єврорегіонів:

1. Єврорегіон «Карпати» (Carpathians Euroregion) - створений у 1993 році, об'єднує Польщу, Україну та Словаччину;
2. Єврорегіон «Буг» (Bug Euroregion) - створений у 1995 році, об'єднує Польщу та Україну;
3. Єврорегіон «Поділля-Буг» (Podillia-Bug Euroregion) - створений у 1998 році, об'єднує Польщу та Україну;
4. Єврорегіон «Поліський союз» (Polissya Euroregion) - створений у 2002 році, об'єднує Польщу, Україну та Білорусь;
5. Єврорегіон «Прут» (Pрут Euroregion) - створений у 2003 році, об'єднує Польщу, Україну та Румунію;
6. Єврорегіон «Сян» (San Euroregion) - створений у 2004 році, об'єднує Польщу та Україну.

Ці єврорегіони охоплюють весь польсько-український кордон і є найбільшими з усіх існуючих єврорегіонів у Польщі. Форми організаційної співпраці між адміністративними одиницями європейських країн включають

шість областей України - Волинську, Закарпатську, Івано-Франківську, Львівську, Чернівецьку, а також Чернігівську та Львівську області.

Польща межує із Закарпаттям, і це є одним з основних напрямків транскордонного співробітництва на регіональному рівні. Однак відсутність пункту перетину кордону на 32 км спільного кордону стримує розвиток транскордонного співробітництва між Закарпаттям та Підкарпатським воєводством Польщі. Для покращення ситуації Закарпатська обласна державна адміністрація ініціювала створення пішохідного пункту пропуску на українсько-польському кордоні на ділянці Лубни-Волосат. Питання узгоджено з польською стороною, а Міністерство закордонних справ України проводить консультації щодо підписання міжурядової угоди про відкриття такого пункту пропуску.

Транскордонне співробітництво є традицією в сусідніх регіонах Польщі з кінця 1980-х - початку 1990-х років, особливо в рамках Асоціації "Карпатський Єврорегіон". В Україні на регіональному рівні зроблено значні кроки для ефективного використання транскордонних можливостей та запровадження нових форм, які відповідають реаліям сьогодення.

Транскордонне співробітництво все більше стає важливим інструментом сталого розвитку прикордонних територій, змінюючи міжрегіональні та транскордонні відносини, отримуючи додаткові кошти у вигляді міжнародної технічної допомоги та інвестицій від сусідніх країн, а також створюючи позитивний інвестиційний імідж регіону.

Єврорегіон "Буг" протягом останніх років переживає гармонійний розвиток. Він охоплює Волинську область, колишні Холмське, Люблінське, Тарнобжеське та Замойське воєводства Польщі. У травні 1998 року до єврорегіону було приєднано колишнє польське Бельсько-Підляське воєводство та Брестську область Білорусі. Місцева влада ініціювала створення єврорегіону "Буг", усвідомлюючи, що спільні зусилля та зміцнення дружніх і добросусідських відносин є необхідними для сталого соціально-економічного розвитку, а також підвищення якості життя населення. В регіоні проводяться

різноманітні заходи, спрямовані на поглиблення транскордонного та міжрегіонального співробітництва між органами місцевого самоврядування, виконавчої влади, діловими колами, фахівцями в галузі охорони навколишнього середовища, охорони праці, профспілок, культури.

Програми добросусідства на регіональному рівні в Україні створюють як можливості, так і виклики. Ці програми демонструють важливість синхронізації діяльності у прикордонних регіонах, а також недостатню компетентність органів влади та місцевого самоврядування у цих сферах. У різні періоди також виявлялися проблеми, пов'язані зі співпрацею між Україною та Польщею, які є сусідніми країнами, але діють на різних правових рівнях. Разом з новими можливостями з'являються і нові проблеми, такі як відмінності в рівні життя по різні боки кордону, які поглиблюються стрімким розвитком країн-членів ЄС.

Щоб скористатися новими можливостями сусідства з Польщею як членом ЄС і нейтралізувати можливі негативні наслідки різниці в рівні життя, необхідно вирішувати проблеми прикордонних регіонів. Це розвиток прикордонної та транспортної інфраструктури, захист спільних кордонів, забезпечення екологічної безпеки, спрощення процедур перетину кордону, боротьба зі злочинністю, охорона навколишнього середовища та охорона здоров'я, а також розвиток культурних зв'язків по обидва боки кордону.

Громадські організації все частіше стають важливими гравцями у вирішенні соціально-економічних проблем, оскільки політичні зміни відбуваються як на національному, так і на регіональному рівнях. Ця тенденція призводить до розвитку партнерських відносин та великого досвіду в управлінні проектами та міжнародній діяльності. Ці організації також активно співпрацюють з органами влади для реалізації галузевих програм.

Щорічні двосторонні угоди визначають обсяг українсько-польського транскордонного співробітництва. Однак багато з цих угод є лише декларативними і не призводять до конкретних дій. Існуючі міжрегіональні угоди, підписані між територіально-адміністративними одиницями до 2003 року, потребують інвентаризації та оновлення у зв'язку з політичними та

адміністративними реформами в прикордонних регіонах. Така ситуація створює труднощі у транскордонному співробітництві через нескоординовану діяльність органів влади та місцевого самоврядування у прикордонних регіонах, що може бути пов'язано з несумісністю компетенції органів влади та місцевого самоврядування по обидва боки кордону.

Крім того, серед інших чинників, які перешкоджають повному використанню можливостей транскордонного співробітництва в Україні, можна назвати відсутність комплексної державної політики регіонального розвитку, відсутність інституційних засад регіонального розвитку на національному та регіональному рівнях, низьку участь приватного громадського та бізнес-секторів, що діють у прикордонних регіонах України, у здійсненні транскордонного співробітництва, недостатнє визнання ролі транскордонного співробітництва у територіальному та гуманітарному розвитку центральними, регіональними та місцевими органами виконавчої влади України.

Наприклад, хоча в листопаді 2003 року були підписані угоди про економічне та культурне співробітництво між Скутським районом та Красницьким повітом, а в жовтні - з Брестським райвиконкомом про умови експлуатації системи водопостачання Дніпро-Бузького каналу в Білозерському районі, більшість угод мають лише декларативний характер. Винятком є декларація, підписана Волинською областю та Люблінським воєводством про взаємне співробітництво в організації та проведенні Євро-2012.

Європейська Комісія створює новий імпульс для Європейського дослідницького простору за допомогою Сьомої рамкової програми, спрямованої на розвиток співпраці та інвестицій у стратегічно важливі регіони з метою підвищення конкурентоспроможності та подолання технологічних викликів.

Розвиток транскордонного співробітництва у сфері туризму та рекреації є особливо актуальним між Україною та Польщею, оскільки, незважаючи на наявність значних природних, туристичних, рекреаційних, культурних та історичних ресурсів, існують невикористані ресурси для розвитку обох країн. Така співпраця позитивно впливає на міжлюдські відносини, є важливою

складовою стратегічного партнерства та ефективним засобом європейської інтеграції і впровадження європейських стандартів на регіональному та місцевому рівнях. Для забезпечення ефективної двосторонньої співпраці обидві країни повинні реалізовувати зовнішньополітичні заходи, що охоплюють найважливіші сфери міжнародного співробітництва, які сприятимуть максимальному зближенню одна з одною та з Європейським Союзом, що дозволить Польщі стати органічною частиною європейської спільноти.

3.2. Перспективи розвитку зовнішньоекономічних відносин України з Польщею

Хоча Україна та Польща мають вигідні передумови для розвитку взаємовигідної економічної співпраці, проблеми, пов'язані з етнополітичними та історичними непорозуміннями, а також якістю українського бізнес-середовища, гальмують капіталізацію їх потенціалу торговельно-економічної та інвестиційної співпраці. Хоча Польща підтримує євроінтеграційний курс України та є важливим партнером для зміцнення регіональної безпеки, проблеми, пов'язані з історичною та етнополітичною проблематикою, залишаються на порядку денному двосторонніх відносин. Це призводить до того, що економічні інтереси та ринкова кон'юнктура залишаються за межами співпраці двох країн, що робить їх торговельний, виробничо-секторальний та інвестиційний вимір більше декларативним, аніж реальним змістом. Негативні настрої щодо кооперації польських бізнес-кіл з українськими формуються через порівняно гірші умови для підприємницької діяльності в Україні.

В Експортній стратегії виділено перевагу інвестиційним зв'язкам зі Західним сусідом, ніж торговельними. Польща була визнана важливим інвестором, оскільки вона є дев'ятим за обсягом прямих іноземних інвестицій в українську економіку. Але, хоча Польща є другим за обсягами товарного експорту партнером України, у дорожній карті розвитку українського експорту не згадується як важливий торговельний партнер. Навіть у Стратегії розвитку експорту продукції сільського господарства, харчової та переробної промисловості, польський напрям не враховано, хоча Польща входить у топ-10 країн з найвищим товарообігом агропродовольчою продукцією з Україною. Більшість двосторонніх документів, що мали би сприяти розвитку стратегічного партнерства між Україною та Республікою Польща у сфері торговельно-економічного співробітництва, транспорту, екології та прикордонної

співпраці, потребують оновлення, оскільки частково втратили свою актуальність. Останні українсько-польські договори стосуються в основному військово-технічної співпраці, а наміри польської сторони щодо розбудови цивілізованого економічного простору в Україні також були відзначені в нещодавніх угодах.

Мікроекономічні ініціативи, підтримані сприятливими умовами ГВЗВТ з ЄС (Поглиблена і всеохопна зона вільної торгівлі), виявляються більш ефективними в порівнянні з заходами макроекономічної дипломатії України щодо Польщі, які характеризуються періодичністю та системністю. Незважаючи на це, двосторонні інституційні механізми між Польщею та Україною надають простір для широкої співпраці в економічних, секторальних та міжрегіональних питаннях. Встановлення Люблінського трикутника є важливою подією, яка може забезпечити поштовх для розвитку торгівлі та інвестицій, покращення доступу до регіональної інфраструктури та її якості. Незважаючи на це, зустрічі в рамках Українсько-польської Міжурядової комісії з питань економічного співробітництва не відбуваються достатньо часто для підтримання конструктивного діалогу з проблемних питань. В цьому випадку, ініціативи бізнес-кіл виявляються більш активними, і вони часто отримують підтримку вищих державних кіл та дипломатичних установ. Це дозволяє ефективно лобіювати інтереси українського бізнесу в Польщі та передавати інформацію про можливих партнерів з обох сторін, особливо з використанням нещодавно запущених інструментів економічної дипломатії МЗС.

Виробнича кооперація між Україною та Польщею може допомогти вирівняти технологічний профіль їх торгівлі та покращити технологічний зріз українського експорту до Польщі. Зараз український експорт до Польщі майже повністю складається з продукції сировинних та ресурсномістких виробництв та низькотехнологічних позицій. Щоб покращити технологічний зріз торгівлі, потрібно залучити всі можливості вертикальної виробничої кооперації. Зокрема, можна створити двосторонні коопераційні проекти у сфері АПК, модернізувати виробничі процеси в аграрній галузі та спільно виробляти "нішеві" товари на

ринку ЄС та інших світових ринках. Проекти з виробництва озброєння також можуть бути потенційними напрямками співпраці.

Україна та Польща виступають як неповноправні партнери на інвестиційному ринку. Польща має готовність кредитувати та інвестувати в українську економіку, проте на шляху стоїть несприятливе інвестиційне середовище та недоліки у податковому законодавстві. У порівнянні з обсягами залучених інвестицій, інвестиційний клімат в Польщі значно кращий, ніж в Україні. Польща зуміла залучити учетверо більше прямих іноземних інвестицій порівняно з Україною. Більшість польських інвестицій в Україні зосереджена у сфері переробної промисловості.

Співпраця між Україною та Польщею у сфері енергетики відіграє важливу роль у забезпеченні спільної безпеки та диверсифікації джерел постачання енергоресурсів. Це чітко відображено у міжурядових контактах та нормативно-правовій базі, але є ще багато можливостей для подальшого розвитку співпраці. У довгостроковій енергетичній стратегії України взаємодія з Польщею розглядається в контексті інтеграції українських енергосистем у Європейську мережу системних операторів передачі газу, і підтримка Польщі є критично важливою для цього. Важливість польського партнерства також підкреслено в Меморандумі про тристоронню співпрацю між Україною, США та Польщею. У газовому секторі перспективи не настільки очевидні, оскільки Україна прагне збільшити внутрішнє виробництво газу, а Польща має амбіції стати регіональним газовим хабом. Однак, є можливість для спільної розвідки та видобутку природного газу в Україні, як свідчить нещодавно підписана інвестиційна угода між Польською нафтогазовою компанією та Групою компаній “Енергетичні ресурси України”. Крім того, польські компанії проявляють інтерес до приватизації українських енергетичних об'єктів.

В українсько-польській транспортній сфері ще багато невикористаних можливостей для співпраці, незважаючи на те, що керівники обох країн висловлювали бажання реалізувати спільні транзитні та інфраструктурні проекти. Проте на практиці було більше непорозумінь, особливо щодо квот на

вантажні перевезення Польщею, ніж конструктивної співпраці. Проект "Go highway", запропонований попереднім урядом, що мав об'єднати Одесу, Хмельницький, Львів з Катовіце та Гдиню швидким автосполученням, поки що не був реалізований українською стороною, що ускладнює бажання української сторони брати більш активну участь в Ініціативі Тримор'я. Також проблеми з реформуванням "Укрзалізниці" перешкоджають побудові спільного транспортного коридору від Китаю до Центральної Азії через Чорне море. Щоб полегшити перетин кордону, необхідно включити до порядку денного президентських та міжурядових контактів питання спрощення прикордонного руху, в тому числі оптимізації роботи пунктів пропуску та відокремлення пасажирських та вантажних перевезень.

Міжрегіональне співробітництво між Україною та Польщею є найбільш розвиненим серед інших сусідів України і має значний потенціал для вирішення місцевих та регіональних проблем. Проте, його розвиток обмежується відсутністю цілісного державного підходу до просторового планування прикордонних територій, що суттєво ускладнює вирішення проблем економічного та екологічного розвитку. Хоча мережа міжрегіональної співпраці між Україною та Польщею є найбільш розвиненою серед держав-сусідів, прикордонні регіони України все ще стикаються з проблемами, такими як відсутність великих промислових об'єктів, невирішені екологічні питання та неконтрольовані транспортні потоки. Рішення цих проблем потребує належної уваги держави та реалізації стратегії просторового розвитку територій, яка враховуватиме європейські підходи та можливості програм політики сусідства ЄС, єврорегіонів "Карпатський" та "Буг", а також взаємодії з Польщею в рамках різноманітних ініціатив та організацій, таких як Вишеградська група, Люблінський трикутник, Ініціатива Тримор'я, ОЧЕС та ГУАМ.

ВИСНОВКИ

У даній дипломній роботі ґрунтовно досліджено зовнішньоекономічну діяльність України у двосторонньому співробітництві з Польщею. На основі аналізу статистичних даних та вивчення відповідної літератури було показано, що економічне співробітництво між Україною та Польщею має значний вплив на економічний розвиток обох країн. Дослідження виявило низку проблем, які необхідно вирішити для подальшого посилення двостороннього економічного співробітництва, включаючи необхідність спрощення торговельних процедур, збільшення інвестицій та посилення обміну інформацією та досвідом.

Дослідження також показало, що географічна близькість, історичні зв'язки та культурна схожість між Україною та Польщею створюють міцне підґрунтя для розвитку взаємовигідного економічного співробітництва. Зокрема, дослідження продемонструвало, що товарообіг між Україною та Польщею стабільно збільшується протягом багатьох років, і що існує значний потенціал для подальшого зростання.

Незважаючи на складний соціально-історичний та інформаційно-психологічний спадок, політичні відносини між Україною та Польщею успішно розвивалися з початку 90-х років. Польща була однією з перших держав, яка визнала суверенітет України та її державну незалежність. У подальшому, двосторонні відносини між державами стали стратегічним партнерством. Важливим напрямком взаємодії є економічна сфера, яка є стратегічно важливою для налагодження взаємодії України з європейським економічним простором. Польща не тільки підтримує бажання України бути в Європі, але й пропонує допомогу в непрості часи, що особливо видно в економічній сфері.

Сучасні міжнародні економічні відносини мають ключове значення, проте глобальна економіка потребує надійної правової основи. Україна та Польща, найбільші держави у Центрально-Східній Європі, здійснюють економічне

співробітництво на основі міждержавних та міжурядових угод, які охоплюють різні аспекти зовнішньоекономічних відносин. Ці добросусідські відносини є запорукою стабільного розвитку всього регіону.

Розвиток торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва є пріоритетним напрямком зовнішньоекономічної діяльності будь-якої країни. У листопаді 1993 року Україна почала процес вступу до Світової організації торгівлі, метою якої є розробка системи правових норм міжнародної торгівлі та контроль за їх дотриманням. У цій організації Україна та Польща вступили разом.

Активна інституційна співпраця, зокрема діяльність Українсько-Польської змішаної комісії з питань торгівлі та економічного співробітництва, сприяє розвитку двосторонніх відносин. Однак, статистичні дані зовнішньоторговельного обігу між Україною і Польщею показують значну різницю в показниках експорту з Польщі і імпорту до України. Щоб покращити ситуацію, необхідно змінити стратегію в напрямку запровадження активного обслуговування прикордонної торгівлі, фінансування інвестиційних проектів з польського боку в українські підприємства та впровадження документарних операцій для міждержавної торгівлі України і Польщі. Інвестування Республіки Польща в Україну відзначається динамізмом, але інвестування в пріоритетні галузі економіки України є недостатнім. Незважаючи на це, Польща є одним з найбільших іноземних інвесторів України. Однак, для приваблення іноземних інвестицій, Україна потребує сприятливого інвестиційного клімату, вирішення якого визначатиме динаміку розвитку торговельних та інвестиційних відносин між країнами.

Отже, результати цього дослідження свідчать про те, що розвиток економічного співробітництва між Україною та Польщею має значний потенціал для обох країн, а також про необхідність докладання подальших зусиль для посилення цієї співпраці. Рекомендується, щоб політики в обох країнах працювали разом над вирішенням проблем, визначених у цьому дослідженні, і сприяли розвитку всебічного та взаємовигідного економічного партнерства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Основи економічної теорії, s. 123–124, http://nebook.net/book_osnoviekonomchno-teor_582/.
2. Закон України про зовнішньоекономічну діяльність — [Електронний ресурс]. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.
3. Мелекесцев К. І. Сучасні польсько-українські відносини: історіографічний аналіз. Історичні і політологічні дослідження. Вінниця : Донецький національний університет, 2016. – № 1. – С. 121–132.
4. Конституція і конституційні акти України. Історія і сучасність, Київ 2001, s. 194–195.
5. Козак Ю. Г., Логвінова Н. С., Сіваченко І. Ю. та ін. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Навчальний посібник. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Київ: Центр навчальної літератури, 2016. – 792 с.
6. Козак Ю.Г. Зовнішньоекономічна діяльність: підприємство-регіон: монографія / Ю. Г. Козак, Н. В. Притула, О. А. Єрмакова та ін. – Київ: Центр учбової літератури, 2016. – 240 с.
7. Гедройц Є. «Ініціатива повинна належати Польщі»... Універсум. 1995. №7–8. С. 36–37.; Гедройць Є. З нотаток Редактора / за заг. ред. Л. Івшиної. Видання перше. Бібліотека газети «День» «Україна Incognita». К. : ПрАТ «Українська прес-група», 2013. 80 с.
8. Чушак Х. Немає вільної Польщі без вільної України: Україна та українці у політичній думці польської опозиції (1976-1989). Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України; Видавництво «ПАІС», 2011. 302 с.
9. Nowakowski J. Polska polityka wschodnia w 1991 roku. Rocznik Polskiej Polityki Zagranicznej. Warszawa : PISM, 1991. S. 77–87.
10. Камінський Є. На терезах європейської стабільності. Політика і час. 1996. №2. С. 22–28.

11. Україна в сучасному геополітичному просторі: теоретичний і прикладний аспекти : кол. моногр. / за ред. Ф. М. Рудича. К. : МАУП, 2002. 488 с
12. Киридон А. Українсько-польські відносини: «нова ера» співпраці. Україна – Європа – Світ : міжнародний збірник наукових праць на пошану проф. М. М. Алексієвця / редкол.: Ю. М. Алексєєв, Л. М. Алексієвець, М. М. Алексієвець та ін. Тернопіль : Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2011. Вип. 5. Ч. 2. С. 128–135.
13. Klich B. Strategiczne partnerstwo Polski i Ukrainy / Bogdan Klich // Ad meritum. 1999. №8 S. 91–106.
14. Чеботар С.І. Польський досвід роздержавлення власності та можливості його застосування в Україні // Інститут регіональних досліджень НАН України / Регіональна економіка. – Львів. – 2000. - №3, С.165.
15. Інститут економіки та прогнозування. Інститут економіки та прогнозування [Електронний ресурс] – URL: <http://ief.org.ua/>.
16. Narodowy Bank Polski [Електронний ресурс] – URL: <https://nbp.pl/>.
17. UN Comtrade [Електронний ресурс] – URL: <https://comtradeplus.un.org/>.
18. TRADING ECONOMICS [Електронний ресурс] – URL: <https://tradingeconomics.com/>.
19. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>.
20. Посольство України в Республіці Польща [Електронний ресурс] – URL: <https://poland.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/229-torgovelyno-jekonomichne-spivrobotnictvo-mizh-ukrajinoju-ta-polyshheju>.
21. US News [Електронний ресурс] – URL: <https://www.usnews.com/rankings>.
22. Оцінка обсягів прямих іноземних інвестицій, в яких кінцевим контролюючим інвестором є резидент (round tripping) за 2010р. - 2022р. [Електронний ресурс] // Національний банк України Департамент статистики та звітності. – 2023. – URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FDI_round_tripping_ICL-DFS_pr.pdf?v=4.

23. Strategia Współpracy Transgranicznej Województwa Lubelskiego, Obwodu Lwowskiego, Obwodu Wołyńskiego na lata 2014–2020.
24. Трофимович В. Політичні відносини України та Республіки Польща. Наукові записки “Транскордонне співробітництво у контексті перспектив європейської інтеграції України”. Серія “Політичні науки”. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2010. Вип. 4. С. 121–133.
25. Polsko-ukraińskie doświadczenia współpracy euroregionalnej [Електронний ресурс] // Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu. – 2021. – URL: <https://clio.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2014/11/Ukrains-ko-pol-s-kyu-dosvid-ievrorehional-noi-spivpratsi-Tekst-2018.pdf>.
26. Особливості транскордонної співпраці в галузі туризму єврорегіонів України [Електронний ресурс] // Київ. – 2022. – URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/46407>.
27. КРОС–СЕКТОРАЛЬНА ЕКСПОРТНА СТРАТЕГІЯ «ВДОСКОНАЛЕННЯ НАВИЧОК» [Електронний ресурс] // МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, ТОРГІВЛІ ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ. – 2023. – URL: file:///C:/Users/Asus/Downloads/SKILLS_UKR_06_12_19.pdf.
28. 25 LAT TRAKTATU MIĘDZY RZECZĄPOSPOLITĄ POLSKĄ A UKRAINĄ O DOBRYM SĄSIEDZTWIE, PRZYJAZNYCH STOSUNKACH I WSPÓŁPRACY – PRÓBA BILANSU [Електронний ресурс] // UNIWERSYTET WARMIŃSKO-MAZURSKI W OLSZTYNIE INSTYTUT NAUK POLITYCZNYCH. – 2017. – URL: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2020/9/16/paragraphs/808/iiiiforum.pdf>.
29. АНАЛІТИЧНА ДОПОВІДЬ Стан та перспективи стратегічного партнерства Польщі та України [Електронний ресурс] // Міжнародна група з дослідження відносин Польщі та України. – 2021. – URL:

https://ies.lublin.pl/wp-content/uploads/2022/01/stan-i-perspektywy-partnerstwa_ua_web-1.pdf.

30. Ю. Макар, В. Макар, Сучасні виклики перед Україною: допомога з боку Польщі у їх подоланні, „Науковий вісник Чернівецького університету” 2015, nr 1, s. 115.

ДОДАТКИ

Додаток А

Огляд зарубіжної літератури

1. Nowakowski J. Polska polityka wschodnia w 1991 roku. Rocznik Polskiej Polityki Zagranicznej. Warszawa : PISM, 1991. S. 77–87.

Nowakowski J. "Polish Eastern Policy in 1991. Yearbook of Polish Foreign Policy": This article by *Nowakowski J.* examines Poland's eastern-oriented policy in 1991. The article is part of the Yearbook of Polish Foreign Policy, which is an annual publication on Polish foreign policy. In this article, Nowakowski explores the political, economic, and social aspects of relations between Poland and Eastern European countries, particularly in the context of the changes that occurred in the region after the dissolution of the USSR in 1991. This review can be useful for those interested in Polish foreign policy and its impact on the region.

2. Klich B. Strategiczne partnerstwo Polski i Ukrainy / Bogdan Klich // Ad meritum. 1999. №8 S. 91–106.

Klich B. "Strategic Partnership between Poland and Ukraine": The article, written by *B. Klich*, discusses the strategic partnership between Poland and Ukraine. The author analyzes various aspects of cooperation between the two countries, including political, economic, and security issues. The article may include an overview of joint strategies, projects, or initiatives that contribute to the partnership between Poland and Ukraine. This review can be helpful for researchers studying the relations between the two countries and their interactions.

2. Strategia Współpracy Transgranicznej Województwa Lubelskiego, Obwodu Lwowskiego, Obwodu Wołyńskiego na lata 2014–2020.

The document *"Strategy of Cross-Border Cooperation of Lublin Voivodeship, Lviv Oblast, Volyn Oblast for 2014-2020"* describes the strategy of cooperation between Lublin Voivodeship in Poland and Lviv and Volyn Oblasts in Ukraine. The document defines the goals, tasks, and priorities of joint projects and initiatives in this region for the specified period. It may include descriptions of specific projects, funding programs, and resource allocation for promoting cross-border cooperation. This document can be useful for those interested in the development and cooperation at the Polish-Ukrainian border.

Анотація дипломної бакалаврської роботи

Ivanyik A. A. "Foreign economic activity of Ukraine in bilateral cooperation (on the Example of Poland)". Manuscript.

The work aims to analyze the current state and prospects of bilateral economic relations between Ukraine and Poland. The research is based on the analysis of statistical data and scientific publications on the subject.

The research findings indicate that Ukrainian-Polish economic relations have been intensifying in recent years, despite some challenges and obstacles. The most promising areas of cooperation include trade in agricultural and industrial goods, as well as services in the IT, transport, and construction sectors. At the same time, there is still potential for further development and diversification of bilateral economic relations, particularly in the field of innovation and technology.

Overall, the work provides a comprehensive analysis of the foreign economic activity of Ukraine in bilateral cooperation with Poland, highlighting the challenges and opportunities for the development of economic relations between the two countries. The findings of this research can be useful for policymakers, businesses, and researchers interested in the economic relations between Ukraine and Poland.

Короткий звіт за результатами перевірки кваліфікаційної роботи антиплагіатною інтернет-системою Unicheck

Ім'я користувача:
Міжнародного менеджменту Олійник Вікторія

ID перевірки:
1015011452

Дата перевірки:
10.05.2023 12:55:34 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
10.05.2023 12:56:42 EEST

ID користувача:
100005721

Назва документа: Іванюк А.І.Зовнішньоекономічна діяльність України у двосторонньому співробітництві (н...

Кількість сторінок: 53 Кількість слів: 10794 Кількість символів: 84782 Розмір файлу: 99.02 KB ID файлу: 1014701389

11.5% Схожість

Найбільша схожість: 2.59% з Інтернет-джерелом (<https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/51558/1/%d0%a8%d0%ba%d1%...>)

6.91% Джерела з Інтернету 391 ..... Сторінка 55

9.64% Джерела з Бібліотеки 477 ..... Сторінка 58

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи 28